

Låt dem inte ha dött förgäves!

Text: Jenny Hedberg

Romeo och Julia. Ett begrepp som springer ur en av världslitteraturens stora klassiker. En kärlek som krossar gränser och släcker liv. En fejd som omöjliggör en kärlek och genererar dödandet. Ett renässansdrama som ändå står med rötterna i en medeltid. Skriven i 1590-talets England, ett land i ett darrande skede mellan två epoker.

Romeo och Julia; en symbol för kärlek. Kärleken mellan man och kvinna som kan krossa barriärer. Men att göra detta drama till enbart en kärlekshistoria är att snuva en publik på ett innehåll som går att böja och bända i en oändlighet.

Det jag tänkte uppehålla mig vid, i denna korta betraktelse av en stor tragedi, är de ungas förmåga att älska det som de äldre hatar och dagens behov av en Romeo och en Julia. Capulets hatar Montagues.

Montagues hatar Capulets. Vad har lett fram till detta hat? Det får vi aldrig veta. Det spelar ingen roll, ett gammalt groll ter sig ofta patetiskt i ett förklarande ljus. Shakespeare gjorde sin tragedi en tjänst när han inte lät fejdens ursprung ta plats.

En yngre generation baseras alltid på den äldre. De äldre kommer alltid att förfasas och förskräckas av de yngres oförmåga att rätt förvalta det arv de fått. Att de inte har någon moral, att de klär sig fasansfullt. Men en yngre generation kan också bygga vidare på vad som tidigare generationer påbörjat. I vår västerländska nutid är kvinnokampen en sådan sak, liksom förståelsen och acceptansen för homosexuella. Det har varit, och är, en process, men de förut så självklart marginaliserade börjar få en naturlig position i vårt samhälle.

Romeo träffar Julia. Deras kärlek kan i vår tid symbolisera en jämlikhet mellan könen, en hyllning till homosexuell kärlek, ett bortsvepande av rasism. De yngres bortseende av de äldres principer och oförståelse. En principfast kärlek som hinner släcka många liv innan den uppnått en försoning; Mercutio, Tybalt, Paris och sedan även Romeo och Julia.

Mercutio var Romeos vän. Han stod, tillsammans med Julias amma, som en motpol till Julias oskuldsfullhet. De vältrar sig båda i grova skämt av sexuell natur, de är lika goda kålsuppare båda två, även om amman, vid

Melinda Kinneman och Piotr Torzawa-Giro på Elverket, Dramaten. Foto: Alexander Kenney

sitt första möte med sin like, förfasas av Mercutios svada. Mercutio är den unge slyngeln med ett grovt språk, men den betydligt äldre ammans lika vilt sexuella anspelningar symboliserar att de unga bygger på de äldres mark. Verona har en furste som inget hellre vill än att fred på sin mark. Ätternas fejd vill han hålla borta från Veronas gator. Capulets och Montagues hat är alltså inget som håller en hel generation i ett järngrepp, det är de två släkternas tagg. En tagg kommen från en vissnad ros vars ursprung gemene man inte har kunskap om? Ja, möjligen så. Dessa taggar finner vi varje dag i vår dags-tidning; i form av kränkande värderingar och destruktiva strider. Vi skulle varje dag behöva en Romeo och Julia, vilka med kärlek övervann strider, vilkas kärlek sprang ur hat och förgjorde detsamma. Det man sörjer över

är att försoningen kräver barnens död; men återfinns inte även det i vår nutid. Det är oskyldiga barn som blir offer i de vuxnas krig. Det är värnlösa barn som blir slagträn i debatter om alla vuxnas rätt till föräldraskap. Kampen för individens rätt att fritt leva i vår värld speglas i de ungas passionerade känslor. Romeo och Julias kärlek talar till oss genom århundradena. De dog för sin kamp om möjligheten att älska varandra. I en symbolik blir deras död en förintelse av oförståelse och hat, av krig och generationsklyftor.

Ge världen en Romeo av Israel och en Julia av Palestina. Ge världen en älskare bördig från den arabiska myllan och en älskarinna från väst. Låt en eldig yngling och en skön mö viska ett lärdomens ord till oss från ett medeltida England. Låt dem inte ha dött förgäves.